

Sygn. akt III AUa 309/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska
Protokolant:	stażysta Damian Wawrzyniak

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2015 r. w Gdańsku

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji M. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 listopada 2013 r., sygn. akt VI U 1783/12

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala, że M. K. przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;

II. stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III AUa 309/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lutego 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) i po rozpatrzeniu wniosku M. K. z dnia 29 sierpnia 2011r., odmówił wnioskodawcy ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 tej ustawy. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy wskazał, iż decyzją z dnia 5 sierpnia 2011r. ustalił prawo M. K. do emerytury, wyliczając jej wysokość na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej i podjął wypłatę emerytury. Decyzja ta stała się prawomocna. Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że przeliczenia emerytury można dokonać jedynie w trybie przewidzianym w art. 109 ustawy emerytalnej na zasadach

określonych w art. 110-113 tej ustawy, to znaczy doliczając staż pracy oraz ustalając ewentualnie na nowo podstawę wymiaru po dostarczeniu nowych dowodów. Odrębną decyzją z dnia 17 lutego 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpatrzeniu wniosku M. K. z dnia 1 września 2011r. – przeliczył emeryturę wnioskodawcy od dnia 1 września 2011r., to jest od miesiąca, w którym złożono wniosek.

W odwołaniu od tych dwóch decyzji z dnia 17 lutego 2012r. ubezpieczony M. K. domagał się: co do decyzji odmownej, przeliczenia swojej emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, co do decyzji przeliczającej emeryturę, jej zmiany poprzez ustalenie innej daty początkowej przeliczenia, w miejsce 1 września 2011r., 1 sierpnia 2011r. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazywał, że wniosek składał nie w dniu 1 września 2011r. (jak przyjął organ rentowy) lecz 31 sierpnia 2011r. , i zgodnie z art. 116 należy uznać, że data nadania wniosku w polskim urzędzie pocztowo – telekomunikacyjnym stanowi moment zgłoszenia wniosku również na gruncie obowiązującej ustawy. Domagał się on przeliczenia emerytury od 1 sierpnia 2011r. Co do decyzji odmawiającej przeliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej skarżący podnosił, iż 31 sierpnia 2011r. przekazał do ZUS Oddziału w B. nowe dokumenty, mające wpływ na decyzję pierwszorazową z dnia 5 sierpnia 2011r. , przyznającą mu emeryturę. Od tego dnia nie dawał on do ZUS żadnych innych dokumentów, z wyjątkiem przeliczenia kapitału, zgodnie z ustawą z dnia 23.09.2011r. W związku z powyższym ubezpieczony domagał się spłacenia emerytury za sierpień 2011r. oraz przeliczenia swojej emerytury, zgodnie z ustawą z dnia 23.09.2011r., o ile przeliczenie to będzie korzystniejsze i spłacenia różnicy do dnia dzisiejszego.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

W toku procesu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 15 maja 2012r. wydał nową decyzję o ponownym przeliczeniu świadczenia od dnia 1 sierpnia 2011r.

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia i rozważania. Po wydaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w toku procesu w dniu 15 maja 2012r. decyzji przeliczającej świadczenie emerytalne od dnia 1 sierpnia 2011r., a więc od miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek o to świadczenie, spór między stronami dotyczył decyzji z dnia 17 lutego 2012r. odmawiającej ubezpieczonemu przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po 31 grudnia 2008r. może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Ubezpieczony M. K. urodził się (...), a zatem powszechny wiek emerytalny osiągnął on w dniu (...). W dniu 7 czerwca 2011r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu tego wniosku – decyzją z dnia 5 sierpnia 2011r. znak (...) przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury. W treści tej decyzji organ rentowy obliczył emeryturę według dwóch wariantów: na podstawie art. 53 oraz na podstawie art. 26 i podjął wypłatę świadczenia według pierwszego z nich (art. 53) jako korzystniejszego. Decyzja ta nie została przez ubezpieczonego zaskarżona i uprawomocniła się. Pismem z dnia 29 sierpnia 2011r. (nadanym w urzędzie pocztowym w dniu 31 sierpnia 2011r.) ubezpieczony M. K. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. o przeliczenie swojej emerytury, dołączając do wniosku druk RP-7 oraz świadectwa pracy. Pismem z dnia 23 września 2011r. (nadanym w urzędzie pocztowym w dniu 27.09.2011r.) M. K. zwrócił się do ZUS Oddziału w B. o ponowne przeliczenie kapitału początkowego – w związku z nowelizacją ustawy emerytalnej wchodzącej w życie 23 września 2011r. – i przyjęcie do tego wyliczenia wynagrodzeń uzyskanych przez niego w latach 1979r.– 1981r., które dają mnożnik 127,01%, wyższy od obecnego 84,58. Wniósł też o przeliczenie emerytury. W piśmie z dnia 26 października 2011r.(nadanym w urzędzie pocztowym w tym dniu) ubezpieczony M. K. poinformował ZUS Oddział w B., że w dniu 6 czerwca 2011r. złożył wniosek o emeryturę i prowadzi nadal działalność opłacając składki. Stwierdził on, że obecnie pobiera emeryturę obliczoną według art. 53 („starych zasad”), która jest korzystniejsza od emerytury obliczonej według nowych zasad na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Ponadto wskazał on, że w dniu

13.09.2011r., w związku z nowelizacją ustawy emerytalnej w zakresie obliczania kapitału początkowego, wniósł on o przeliczenie kapitału i emerytury, na podstawie przepisów, które weszły w życie 23 września 2011r. Ubezpieczony wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczonego z lat 1972r.-1981r. jest wyższy od dotychczasowego (84,58 %) i wynosi 127,01 %. Ponadto zwracał się on w tych pismach do organu rentowego o udzielenie odpowiedzi czy może on zamknąć działalność przed wydaniem decyzji, aby ZUS obliczył mu emeryturę według nowych zasad, czy też musi czekać na decyzję ZUS. Decyzją z dnia 8 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie ustalił dla ubezpieczonego M. K. kapitał początkowy, natomiast decyzją z dnia 17 lutego 2012r. przeliczył mu emeryturę. W dniu 17 lutego 2012r. organ rentowy wydał też zaskarżoną i kontrolowaną w niniejszej sprawie decyzję odmawiającą przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. M. K. w dacie przyznania mu emerytury od ukończenia przez niego 65 lat (...)prowadził działalność gospodarczą i z tego tytułu podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu. W okresie od (...) kontynuował on tę działalność, podlegając dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu i rentowym) oraz obowiązkowym ubezpieczeniom wypadkowemu i zdrowotnemu. Składki z tytułu tych ubezpieczeń za okres od czerwca 2011r. do stycznia 2012r. zostały opłacone w terminach ustawowych. Spór w sprawie dotyczył tego, czy przy uwzględnieniu powyższych okoliczności faktycznych (niespornych między stronami) ubezpieczony M. K. posiada prawo do przeliczenia mu emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. W ocenie Sądu Okręgowego w stosunku do ubezpieczonego M. K. przepisy te nie mogą mieć zastosowania, a zaskarżona decyzja z dnia 17 lutego 2012r. odpowiada prawu. Chociaż ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu po dniu (...) (a więc po osiągnięciu wieku emerytalnego) art. 55 ustawy emerytalnej nie mógł mieć do niego zastosowania w sytuacji, w której z osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego nabył on prawo do emerytury od dnia (...) i świadczenie to było mu wypłacane. Art. 55 dotyczy bowiem tych ubezpieczonych, którzy spełniając warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego. Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie przepis ten może być zatem stosowany do tych ubezpieczonych, którzy – spełniając warunki do uzyskania emerytury z art. 27, nie pobierając jednak tego świadczenia, kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego. Ubezpieczony M. K. z osiągnięciem wieku emerytalnego 65 lat nabył prawo do emerytury i pobierał to świadczenie, przy czym w decyzji pierwszorzazowej organ rentowy (obliczając wariantowo wysokość tego świadczenia i na podstawie art. 53 i na podstawie art. 26) przyznał mu emeryturę według najkorzystniejszego wariantu, obliczoną na podstawie pierwszego z tych przepisów. W tej sytuacji podzielić należy stanowisko organu rentowego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym emerytura ubezpieczonego może zostać przeliczona – przy uwzględnieniu dalszego podlegania przez niego po dniu nabycia prawa do emerytury ubezpieczeniom społecznym – wyłącznie na podstawie art. 109 w związku z art. 110-113 ustawy emerytalnej. Skoro bowiem ubezpieczony z osiągnięciem wieku emerytalnego nabył prawo do emerytury i ją pobierał, to nie miał już statusu „osoby spełniającej warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27”, lecz posiadał już status emeryta, który kontynuując działalność gospodarczą i podlegając z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym – nabywa prawo do ponownego obliczenia emerytury z tytułu wskazania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającej w całości lub części po przyznaniu świadczenia (art. 110 ust. 1 ustawy emerytalnej). W uchwale z dnia 4 lipca 2013r. III UZP 4/13 (LEX nr 1342169) Sąd Najwyższy rozważając wykładnię art. 55 ustawy emerytalnej, wskazał, że ustawa ta początkowo – do końca 2000r. – nie wymagała dla przyznania prawa do tego świadczenia rozwiązania stosunku pracy. Powyższe uległo zmianie po wejściu w życie art. 103 ust. 2a ustawy, zawieszającego prawo do emerytury do czasu rozwiązania umowy o pracę. Przepis ten dodany został przez art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9 , poz. 118) i wszedł w życie 1 lipca 2000r. Stanowi on, że „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego„. Zdaniem Sądu Najwyższego sformułowanie „kontynuował ubezpieczenie” użyte w art. 55 ustawy emerytalnej, w istocie oznacza „nie rozwiązał stosunku pracy”. Powołana uchwała, choć odnosi się do odmiennego stanu faktycznego, dotyczy wykładni art. 55 ustawy emerytalnej, którego zastosowania domagał się w niniejszej sprawie ubezpieczony M. K.. Skoro jednak ubezpieczony z dniem

osiągnięcia wieku emerytalnego, t.j. (...) nabył prawo do emerytury, to po tym dniu nie miał już statusu ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, lecz posiadał status emeryta, pobierającego świadczenie. Nie mógł być zatem traktowany jako „ubezpieczony spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego, gdyż ubezpieczenie to kontynuował on jako ubezpieczony mający już status emeryta realizującego na bieżąco swoje uprawnienia emerytalne. Innymi słowy od dnia (...) (to jest od dnia nabycia i pobierania) emerytury M. K. nie może być już traktowany jako ubezpieczony spełniający tylko warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, lecz jako ubezpieczony realizujący już prawo do tego świadczenia, który nie został w treści art. 55 ustawy emerytalnej wymieniony. Ratio legis tego przepisu sprowadza się bowiem do zrównania uprawnień ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949r. i później, jednak osoba, o której mowa w jego treści powinna kontynuować ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art. 27 ustawy, bez jednoczesnego realizowania prawa do emerytury, które przysługiwałoby tej osobie. Stąd użyte w treści art. 55 ustawy emerytalnej określenie „ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27”. Ubezpieczony M. K. od dnia (...) nie tylko spełniał warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, ale ponadto był już emerytem realizującym prawo do emerytury. Wobec takich osób przeliczenie świadczenia następuje na podstawie art. 109-110 ustawy emerytalnej. Założenie przeciwne prowadziłoby wprost do wymieszania zakresów stosowania sposobów przeliczania świadczeń emerytalnych przewidzianych w art. 55 oraz art. 109-110 ustawy emerytalnej. Art. 55 przyznaje zaś uprawnienie do przeliczenia świadczenia tym ubezpieczonym, którzy, spełniając tylko warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 27 (w przypadku mężczyzn urodzonych do 31 grudnia 1947r. – 65 lat) bez uprzedniej realizacji swego prawa do emerytury. Jest to swego rodzaju premia dla tych ubezpieczonych, którzy bez uszczuplenia zgromadzonych środków ze składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe kontynuowali ubezpieczenie po spełnieniu warunków umożliwiających nabycie prawa do emerytury. Wyżej przedstawione motywy uzasadniały oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 K.p.c. w związku z art. 55 i 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony wnosząc o jego zmianę. W uzasadnieniu skarżący przywołał bezsporne ustalenia faktyczne i wskazał, że warunkiem przeliczenia czy obliczenia jego emerytury w myśl nowych zasad czyli z art. 26 było dobrowolne opłacanie składek po przejściu na emeryturę. Nadto skarżący wskazał na różnice w wyliczeniu wysokości emerytury przy wyliczeniach hipotetycznych dokonanych przez ZUS na zarządzenie Sądu Okręgowego. Apelujący podniósł także, że przeliczenie z Ustawy 1112 dotyczyło nie tylko roczników 49-53 będących już pobierającymi emerytami przed wejściem ustawy, ale i jego, który spełnił warunek pozostania w dobrowolnym ubezpieczeniu po przejściu na emeryturę i spełnienia warunku przeliczenia emerytury w myśl nowych zasad pkt. 6.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja M. K. okazała się zasadna i jako taka zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stan faktyczny ustalony w całości na podstawie akt sprawy był bezsporny, w związku z czym Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem.

Mając na względzie, iż stan faktyczny sprawy był bezsporny, wskazać należy, iż istota sporu również na etapie postępowania apelacyjnego dotyczyła wyłącznie oceny prawnej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, o ile Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, to nie można podzielić zaprezentowanej oceny prawnej. W szczególności zaś zupełnie błędnie Sąd Okręgowy zinterpretował stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 4 lipca 2013r., sygn. akt II UZP 4/13, o czym szerzej w dalszej części.

W tym miejscu wskazać wypada, iż istota sporu w przedmiotowej sprawie dotyczy możliwości zastosowania art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych /t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440, dalej: ustawa emerytalna/.

Stosownie do treści art. 55 ustawy emerytalnej, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Zwrócić można uwagę, iż w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 marca 2014 r., sygn. akt I UK 345/13, LEX nr 1455228, Sąd Najwyższy w odwołaniu do wcześniejszego orzecznictwa dokonał wykładni przywołanego przepisu, którą Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną.

Podkreślenia wymaga, iż we wskazanym orzeczeniu Sąd Najwyższy przywołał stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257), zgodnie z którym ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Uzasadniając tę wypowiedź Sąd przywołał ratio legis art. 55 ustawy emerytalnej wskazując, że zawarta w art. 55 ustawy emerytalnej przesłanka kontynuowania ubezpieczenia do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym mogłaby zostać spełniona także w sytuacji gdyby wniosek o emeryturę został złożony przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a z przepisu tego nie wynika, aby wniosek o emeryturę w powszechnym wieku musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie. Sąd przypomniał, że sposób wyliczania w tzw. formule zdefiniowanej składki zaczął obowiązywać dopiero od 1 stycznia 2009 r. a zatem należy stwierdzić, że warunek kontynuowania ubezpieczenia i wystąpienia z wnioskiem po 31 grudnia 2008 r., miał umożliwić wyliczenie emerytury w tej formule, której podstawę wymiaru stanowi suma składek składanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Ratio legis art. 55 ustawy emerytalnej jest więc kontynuowanie opłacania składek, nie zaś ubieganie się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Konstatacja ta, nie pozwala na stwierdzenie czy wniosek o emeryturę po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego musiał być pierwszym wnioskiem o emeryturę, czy też mógł to być kolejny wniosek (np. poprzedzony wnioskiem o emeryturę wcześniejszą). Sąd wskazał nadto, że nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uwzględniając także treść art. 21 ust. 2 tej ustawy, uzasadnia twierdzenie, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (o nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, "zrównuje" w pewnym sensie sytuacje tych osób (urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) z sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które, jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej, mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy brak zastrzeżenia, że

wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o przejście na emeryturę (o nabycie statusu emeryta), przepis ten (art. 55 ustawy) należy rozumieć, jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. niezależnie od faktu przejścia przez te osoby na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym.

Stanowisko wyrażone w przywołanej uchwale podzielone zostało w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12 oraz z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 - oba niepublikowane oraz z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193).

Sąd Najwyższy w sprawie I UK 345/13 zgodził się z przedstawioną argumentacją, w szczególności zaś z tym, że skoro dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że wyliczenie emerytury na podstawie tego przepisu możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (łączy się z nabyciem statusu emeryta). Trafnie bowiem w uchwale wskazano, że w judykaturze przyjmuje się, iż emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., I UK 82/06 (LEX nr 424489), wyrażono pogląd, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw. powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzje w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy). Podobne stanowisko było prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 z późn. zm.), np. w uchwale z dnia 12 maja 1993 r., II UZP 2/93 (OSNCP 1993 Nr 12, poz. 220) oraz w wyroku z dnia 17 kwietnia 1998 r., II UKN 607/97 (OSNAPiUS 1999 Nr 7, poz. 255 - notka). Także w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 120/04 (OSNP 2005 Nr 16, poz. 257) wskazano, że "prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie jest tożsame przedmiotowo z prawem do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku wynoszącego 55 lat, bowiem po pierwsze - podstawy prawne tych roszczeń są różne, po drugie - przesłanki nabycia prawa do tych roszczeń są odmienne, jeśli chodzi o wymagany wiek. Są to zatem dwa odrębne świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które podlegają odmiennym reżimom prawnym.

Odnosząc się do argumentacji zawartej w skardze, Sąd Najwyższy dodał, że nabycie statusu emeryta (art. 4 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego (art. 4 ust. 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) tylko wtedy, jeżeli po przyznaniu prawa do emerytury emeryt nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 ustawy z dnia 13 października 1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm.). Przede wszystkim zaś pojęcie "ubezpieczony" z art. 4 ust. 13 nie odnosi się do aktualnego statusu osoby ubiegającej się o emeryturę, bowiem podleganie ubezpieczeniom społecznym w dacie wniosku o emeryturę nie stanowi warunku przyznania prawa do tego świadczenia.

"Ubezpieczony" to osoba, która spełnia warunek podlegania - w jakimkolwiek okresie - ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników.

Zwrócić należy uwagę, że stanowisko to potrzymane zostało w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt I UK 27/14, LEX nr 1537287, gdzie wyrażono pogląd, iż zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 55 u.e.r.f.u.s. ma utrzymywanie przez osobę w nim określonej statusu osoby ubezpieczonej (art. 4 ust. 13 ustawy), oraz stwierdzić, że status ten zachowują osoby, które przeszły na emeryturę, jeżeli po przyznaniu prawa podlegają

obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym (art. 13 i 14 u.s.u.s.). W konsekwencji, emerytura osób, które spełniły warunki przewidziane w art. 27 i pobierały świadczenia na wniosek złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. powinna być wyliczona na podstawie art. 53 z uwzględnieniem art. 55 w związku z art. 26 ustawy, jeżeli po ukończeniu wieku 60 lub 65 lat podlegały ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo lub dobrowolnie.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że błędnie Sąd Okręgowy uznał utratę przez M. K. statusu ubezpieczonego na rzecz statusu emeryta oraz upatrywał możliwości skorzystania z przeliczenia emerytury w trybie art. 55 ustawy emerytalnej tylko w przypadku pierwszorazowego wniosku o to świadczenie i jego niepobierania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego treść art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie pozbawia możliwości jego zastosowania w sytuacji wcześniejszego przyznania i pobierania emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, o ile po przyznaniu tego prawa ubezpieczony, chociaż jednocześnie emeryt, podlegał obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym.

W niniejszej sprawie ubezpieczony, urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r. ((...)r.), po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego ((...)), kontynuował ubezpieczenie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej /vide pismo ZUS k. 147/. Istotnym jest również, iż zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem ZUS /k. 147/, emerytura wyliczona zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej, według nowych zasad (art. 26) jest wyższa od dotychczas pobieranego świadczenia wyliczonego według starych zasad (art. 53).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. I sentencji.

Ponieważ stan faktyczny sprawy był bezsporny a istota rozstrzygnięcia dotyczyła prawidłowej wykładni i zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej, uznać należy, że organ rentowy miał możliwość dokonania obliczenia świadczenia ubezpieczonego zgodnie z jego wnioskiem, mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.